

LEVEN UIT GENADE

• door Gerard Hoddenbagh

GALATEN 1:11: 'WANT IK MAAK U BEKEND, BROEDERS, DAT HET EVANGELIE DAT DOOR MIJ VERKONDIGD IS, NIET IS NAAR DE MENS'.

ALS JE HET CHRISTELIJK GELOOF MET ÉÉN WOORD ZOU OMSCHRIJVEN, WELK WOORD KIES JE DAN? DENK ER, VOORDAT JE VERDER LEEST, EVEN OVER NA.

NATUURLIJK ZIJN ER VERSCHILLENDE ANTWOORDEN MOGELIJK. ALS IK EEN OMSCHRIJVING ZOU KIEZEN, WIL IK PLEITEN VOOR HET WOORD *GENADE*. IK HEB ONTDEKT DAT IK NIETS ZO MOEILIJK VIND ALS GENADE. HET LIGT IN MIJN AARD – EN MISSCHIEN OOK WEL IN DIE VAN JOU – OM TE PRESTEREN. PAS DAN, VIND IK, KAN IK REKENEN OP ZEGEN EN OP EEN BELONING. DAT BLIJKT BIJVOORBEELD UIT MIJN WOORDEN 'IK HEB HET NIET VERDIEND' ALS ER ZEGEN IS ONDANKS MIJN SLECHTE HUMEUR OF GEBREK AAN EEN GOEDE VOORBEREIDING IN GEBED.

Onverdiend

Om een voorbeeld te noemen. Ik bid en lees in de Bijbel en denk dan dat God me de verdere dag wel moet zegenen. Of andersom: ik kom er niet toe om te bidden, Bijbel te lezen, te getuigen en een trouw, toegewijd christen te zijn en dus kan er ook geen zegen zijn.

Misschien herken je het. Je gaat vol verwachting naar de samenkomst, omdat je de avond ervoor indringend gebeden hebt om zegen. En dan valt het ineens tegen. Een andere keer heb je kort voor de dienst ruzie gehad. Hoewel je het weer goed hebt gemaakt, ga je met een bedrukt gevoel naar de samenkomst. Maar je beleeft toch een geweldige dienst en zegt naderhand: dat was onverdiend!

De woorden 'dat was onverdiend' of 'ik heb het niet verdiend' zeggen eigenlijk alles. Inderdaad, genade kun je niet verdienen! Moet ik dan niet meer bidden of Bijbel lezen of zo? Zeker wel. Ik moet dat alleen niet doen om iets te verdienen, maar om simpelweg te genieten van de liefde van mijn hemelse Vader en van zijn lieve Zoon, mijn Heer en Heiland.

Leven uit genade

'Leven uit genade', dat doen we als christenen toch allemaal? O ja? Voor sommigen lijkt het geloof niet meer te zijn dan het voldoen aan een lange lijst van verplichtingen en je onthouden van plezierige dingen die je niet mag doen. Voor anderen is het geloof wellicht alleen als een soort brand- of levensverzekering. Bidden, Bijbel lezen, kerkbezoek en getuigen zijn de premies die je betaalt om de polis – na dit leven wacht de hemel – lopend te houden. Uiteindelijk ben je zo druk bezig met het betalen van de premies dat je geen tijd meer hebt voor een relatie met de Vader.

Als je zo leeft, is het geloof heel afstandelijk en steriel. Je gelooft *rationeel* en zo weinig *relationeel*. Er valt dan weinig te beleven en het is eigenlijk best saai. Iemand zei eens: het lijkt wel alsof sommige christenen in citroensap gedoopt zijn, in plaats van in de Geest. Het leven is dan niet sprankelend en hoewel we weten dat we naar de hemel gaan, is de hemel niet in ons hart afgedaald.

Daar moeten we geen genoeg mee nemen. Dat is een aanfluiting en een belediging van God en zijn genade.

Wat is genade?

Genade betekent *geschenk, gave*. Het is onverdiende goedheid en gunst. Zelfs meer dan dat: genade is Gods bewaamheid en het goddelijke vermogen in ons om een overwinnend leven te leiden. Tegenover genade staat het *menselijke vermogen, de wilskracht*. Iemand die leeft zonder Gods genade wil zich uit eigen kracht rechtvaardigen of door zelfverloochening en discipelschap God alvast een stukje tegemoet lopen om daarmee genade af te kopen. 'God doet zijn kant en ik de mijne'. Je leeft volgens een stelsel van regels en prestatie.

Genade is Gods oplossing voor verandering. Rom.6:14 zegt: '*Want de zonde zal over u niet heersen, want u bent niet onder de wet, maar onder de genade*'.

Een prachtig lied geeft het zo weer:

*In uw genade wil ik roemen, die zondaars zalig maakt en vrij.
Dat betekent: we worden gered door genade.
Maar daarna gaat het lied verder met:
Genade zal mij steeds bewaren, zolang ik hier nog zwakheid ken
(...) Genade ondersteunt mijn voet (...) Genade zal mij veilig leiden.
Lied 88 uit de bundel 'Geestelijke liederen'.*

Wat genade doet wordt heel duidelijk gezegd in Titus 2:11-14: '*Want de genade van God, heilbrengend voor alle mensen, is verschenen en onderwijst ons, dat wij met verzaking van de goddeloosheid en de wereldse begeerten ingetogen, rechtvaardig en godvruchtig zouden leven in deze tegenwoordige eeuw, in de verwachting van de gelukkige hoop en verschijning van de heerlijkheid van onze grote God en Heiland, Jezus Christus*'. Genade redt ons niet alleen, maar onderwijst ons ook en gaat met ons mee, dag in dag uit.

De Heer Jezus heeft het woord 'genade' (in de zin zoals wij het nu overdenken) nooit in zijn mond genomen, maar Hij *leefde genade*, Hij was de verpersoonlijking van genade en waarheid. Het is wel óver Hem gezegd in Luk.4:22: '*En*

allen gaven Hem getuigenis en verwonderden zich over de woorden van de genade die uit zijn mond kwamen', en in Joh.1:14-18: 'Een Eniggeborene van een vader vol van genade en waarheid', en 'Want uit zijn volheid hebben wij allen ontvangen, en wel genade op genade. Want de wet is door Mozes gegeven; de genade en de waarheid - die als één woord worden gezien, vandaar het enkelvoud dat volgt - is door Jezus Christus geworden'. Hoe die genade zichtbaar werd in zijn leven, zullen we hierna ontdekken in enkele ontmoetingen die Hij had. Maar nu eerst het volgende:

Hoe ziet een evangelie naar de mens eruit?

1. Van beneden naar boven. Het is een zelf uitgedacht evangelie. In tegenstelling tot wat Paulus in Gal.1:11,12 zegt: 'Want ik maak u bekend, broeders, dat het evangelie dat door mij verkondigd is, niet is naar de mens. Want ik heb het ook niet van een mens ontvangen of geleerd, maar door openbaring (d.i. van boven naar beneden) van Jezus Christus'.
2. De mens moet iets presteren. Alle religies gaan ervan

uit dat de mens zelf iets moet doen: Islam, Boeddhisme, Judaïsme, maar ook veel takken van het christendom en, zoals uit het voorgaande blijkt, ook ikzelf loop het gevaar over te schakelen van genade op prestatiegerichtheid: mijn toewijding, mijn overgave, mijn vasten, bidden, getuigen, Bijbellezen en kerkbezoek zorgen ervoor dat God mij goedgezind is en dat ik onder zijn glimlach de dag doorkom. Hij doet zijn kant van de zaak en ik de mijne. We lopen Hem een stukje tegemoet door onze devotie en Hij schenkt dan genade naar onze verdienste.

Een voorbeeld van het evangelie naar de mens:

'Wat moet ik **doen** om eeuwig leven te beërven?' (Luk.18:18).

De overste was ervan overtuigd dat hij iets kon doen. Hij was God, door het houden van meerdere geboden, al een behoorlijk eindje tegemoet gelopen en nu zou Hij van zijn kant dat wel belonen met die messiaanse eeuw waarover de profeten gesproken hebben. De Heer laat hem dan zien dat wie zo tot God komt uiteindelijk altijd tegen een muur van onmogelijkheden aanloopt: 'Eén ding ontbreekt u'.

Hoe ziet het evangelie van Gods genade eruit?

Twee voorbeelden:

1. *‘Wat wilt u dat Ik u doe?’* (Luk.18:41). Hier zien we een arme, blinde bedelaar. Hij heeft niets te bieden. Hij roept om genade en barmhartigheid en Jezus laat zo iemand niet staan en zegt: *‘Wat wil je dat Ik jou doe?’*. Hij geeft hem als het ware een blanco cheque en zegt: *‘Vul maar in en wees niet al te bescheiden, mijn handtekening staat eronder’*. Wat doet de blinde? Hij vraagt niet om een nieuwe mantel of een andere stok, maar zegt: *‘Heer, zorg dat ik weer kan zien!’*. Het volgende moment kan hij inderdaad weer zien en zonder dat Jezus zegt *‘Volg Mij’*, volgt hij Hem, helemaal vrijwillig, zonder bevel of iets dergelijks. Dat bewerkt genade!
2. *‘Vandaag moet Ik in uw huis verblijven.’* (Luk.19:5). In dit voorbeeld zien we Zacheüs. Hij was rijk, net als de overste. Toch wordt hij, zonder enige voorwaarde, overstelpt door genade met de woorden: *‘Vandaag moet Ik in jouw huis verblijven!’*. Dat die onverdiende genade zijn werk in hem doet, blijkt uit het volgende: *‘Kijk, Heer, de helft van mijn bezittingen geef ik aan de armen, en als ik iemand iets heb afgeperst vergoed ik het viervoudig’*. Het was de goedheid van God die hem tot inkeer bracht (Rom.2:4b).

Geen vermenging

Prestatie versus ontvangen. Doen versus gedaan. Genade staat los van onze inspanningen: God houdt geen scorebord bij. Dat is het evangelie waarover we lezen in de volgende verzen:

1. *‘Maar is het door genade, dan is het niet meer op grond van werken, anders is de genade geen genade meer’* (Rom.11:6). Als je een glas zuiver water hebt met één druppel gif, dan kun je dit niet drinken. *‘Een beetje zuurdeeg doorzuurt het hele deeg’*, zegt Paulus in Gal.5:9.
2. *‘Hem nu die werkt, wordt het loon niet toegerekend uit genade, maar als verschuldigd. Maar hem die niet werkt, maar gelooft in Hem die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid’* (Rom.4:4,5).
3. *‘Want uit zijn volheid hebben wij allen ontvangen, en wel genade op genade (one blessing after another, ‘met goedheid overstelpt’). Want de wet is door Mozes gegeven; de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden’* (Joh.1:16,17).

Je positie in Christus

Om uit genade te leren leven moeten we onze positie in Christus kennen. Als jij je positie inneemt, ontdek je ook je bezit, je eigendommen. Je ‘bent’ iemand voordat je ‘doet’. Eerst ‘zitten’ en dan pas ‘wandelen’. Eerst rusten in het volbrachte werk van de Heer Jezus en dan pas wandelen in de werken die Hij tevoren bereid heeft. Wat is er gebeurd toen we tot geloof kwamen?

1. **Onze zonden zijn vergeven.** We zijn *‘begenadigd in de Geliefde, in Wie wij de verlossing hebben door zijn bloed, de vergeving van de overtredingen* (Ef.1:7 en Kol.1:14: *‘In Wie wij de verlossing hebben, de vergeving van de zonden’*). Meer nog: we zijn gerechtvaardigd. Dat betekent dat ‘ons de status van rechtvaardige is verleend’. We zijn in een goede relatie met God geplaatst, we staan recht voor God. Dit is juridisch vastgelegd, rechtsgeldig gedocumenteerd. Er is geen twijfel mogelijk, het is eens voor altijd zeker: *‘Wij dan, gerechtvaardigd uit geloof, hebben vrede met God door onze Heer Jezus Christus, door Wie wij ook de toegang verkregen hebben door het geloof tot deze genade waarin wij staan, en wij roemen in de hoop op de heerlijkheid van God’* (Rom.5:1,2).
2. **Onze oude mens is met Christus gekruisigd.** Rom.6:6: *‘Daar wij dit weten, dat onze oude mens met Hem gekruisigd is.’*
3. **Ons ‘ik’ is met Christus gekruisigd.** *‘Met Christus ben ik gekruisigd en toch leef ik, dat is niet meer mijn ik, maar Christus leeft in mij.’* Ons ik-gericht bestaan is in de dood gegaan en wat we nu leven, leven we *‘door het geloof in de Zoon van God die mij heeft liefgehad en zichzelf voor mij heeft overgegeven’* (Gal.2:20). Christus is voor mij gestorven om in mij te leven! We zijn niet alleen in Christus, maar Christus is ook in ons!
4. **Onze positie is niet langer in Adam, maar in Christus.** 1Kor15:22: *‘Want evenals in Adam allen sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden’*. Niet langer in het vlees, maar in de Geest (*‘...want toen wij in het vlees waren’*, Rom.7:5; *‘Maar u bent niet in het vlees maar in de Geest’*, Rom.8:9).
5. **Daardoor zijn we niet langer in de macht van de zonde, hoewel de zonde nog wel in ons woont.** *‘Zo ook u, rekent het ervoor ten opzichte van de zonde dood te zijn, maar voor God levend in Christus Jezus’* (Rom.6:11). Niet de zonde is dood, maar ik ben er niet meer!
6. **Daardoor zijn we niet langer onder de wet.** *‘Want de zonde zal over u niet heersen; want u bent niet onder de wet,*

maar onder de genade' (Rom.6:14), en 'Maar nu zijn wij van de wet vrijgemaakt, gestorven aan dat waarin wij gevangen waren, zodat wij dienen in nieuwhed van de geest en niet in oudheid van de letter' (Rom.7:6). De rechtvaardige eis van de wet wordt nu vervuld in ons, 'die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest' (Rom.8:4).

7. Dit veronderstelt dat we de Geest als krachtbron ontvangen hebben. Het nieuwe leven is de nieuwe motor; de Heilige Geest is de brandstof. 'Want allen die door de Geest geleid worden, die zijn zonen van God. Want u hebt niet ontvangen een geest van slavernij om opnieuw te vrezen, maar u hebt ontvangen een geest van zoonchap, waardoor wij roepen: Abba, Vader! De Geest Zelf getuigt met onze geest, dat wij kinderen van God zijn' (Rom.8:14-16).

Nu we onze positie kennen, leren we ook wandelen (dat betekent een leven leiden) in overeenstemming met die positie. Anders gezegd: hoe wordt jouw identiteit zichtbaar in de praktijk? Jouw status moet matchen met de manier waarop je leeft. Als je verhuist van een armoedige buurt naar een rijke omgeving, moet jouw leven wel daarmee matchen, toch?! Aan jouw status/positie kan niets meer veranderd worden. Je bent verhuisd. Zo ben je een nieuwe schepping. Je bent altijd in Christus (dus niet de ene dag in Adam en de andere dag in Christus). Je bent altijd in de Geest (dus niet de ene dag in het vlees en de andere dag in de Geest). Dat is jouw nieuwe identiteit! Het wandelen wordt mooi verwoord in Kol.2:6,7: 'Zoals u dan Christus Jezus, de Heer, ontvangen hebt, wandelt in Hem (in Hem, dat is dus je positie), terwijl u geworteld bent en opgebouwd wordt in Hem en bevestigd wordt in het geloof, zoals u is geleerd, daarin overvloeiend met dankzegging'.

Geen vrijbrief

Ik wil eindigen met een belangrijke opmerking. Genade geeft je geen vrijbrief om te zondigen. Gestorven zijn betekent dat je leert om nee te zeggen tegen het eigen 'ik'. Dat betekent dus een afbraakproces van oude gewoonten in je denken. Leven uit genade snijdt diep in het dagelijks leven. Over die kant lees je in Luk.9:23. Ik zou het zo willen zeggen: 'Orthodoxie moet hand in hand gaan met orthopraxis'. In eenvoudig Nederlands: we kunnen precies weten wat genade is, maar het moet wel matchen met onze dagelijkse praktijk. Rechtzinnig denken betekent ook rechtzinnig leven. God geeft ons zijn genade om dit waar te kunnen maken!

